

**UNIVERSITATEA „BABEȘ - BOLYAI”
CLUJ - NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE, REFLECȚIE, DEZVOLTARE”**

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMAT EXTINS

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. VASILE CHIȘ

Student doctorand:

LIDIA-EMILIA PÎRVULESCU

Cluj-Napoca

2023

**UNIVERSITATEA „BABEȘ - BOLYAI”
CLUJ - NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE, REFLECȚIE, DEZVOLTARE”**

**CREAȚII FUNCȚIONALE PRIN PROIECTE TEMATICE
LA DISCIPLINA ARTE VIZUALE ȘI ABILITĂȚI PRACTICE
LA NIVELUL ACHIZIȚIILOR FUNDAMENTALE**

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. VASILE CHIȘ

Student doctorand:

LIDIA-EMILIA PÎRVULESCU

Cluj-Napoca

2023

CUPRINS

<i>Lista prescurtărilor, lista figurilor, lista tabelelor.....</i>	8
INTRODUCERE	13
PARTEA I - FUNDAMENTAREA TEORETICĂ.....	22
Capitolul I. Creativitatea, inteligența și personalitatea	22
I.1. Reflecții asupra creativității	22
I.1.1. Istoricul problematicii creativității	26
I.1.2. Teorii psihanalitice	28
I.1.3. Teorii umaniste	30
I.1.4. Creativitate și interacțiuni sociale	31
I.2. Gândirea și creativitatea ca elemente importante ale inteligenței	36
I.2.1. Moduri divergente de gândire și strategii	37
I.2.2. Caracteristicile gândirii divergente sau convergente	38
I.2.3. Relația dintre creativitate și inteligență	40
I.2.4. Teorii ale creativității utilizate în școală.....	42
I.2.5. Procesul creativ	43
I.3. Creativitatea și rolul său în formarea personalității.....	45
I.3.1. Personalitatea școlarului mic și arta	48
I.3.2. Vârsta și creativitatea	50
I.3.3. Cum să fii creativ: 10 niveluri de creativitate	51
I.3.4. Factori în manifestarea creativității.....	55
I.3.4.1 Factorul competență	55
I.3.4.2 Factorul divergență.....	56
I.3.4.3 Factorul motivație	56
I.3.4.4 Factorul autocenzură	57
I.3.4.5 Factorul de ce? Dezactivarea întrebărilor	57
I.3.4.6 Factorul judecăți din exterior	58
I.3.4.7 Factorul sprijin excesiv pentru motivația extrinsecă	58
I.3.4.8 Factorul alegeri și resurse limitate	58
I.3.4.9 Factorul fixitate funcțională.....	59
I.3.4.10 Factorul unități temporale restricționate de expresie creativă	59
I.3.4.11 Factorul colectare de informații	59
I.3.4.12 Factorul stagnare	60
I.3.4.13 Factorul fermentare	60
I.3.4.14 Factorul finalizare.....	61
I.3.5. Creativitatea din perspectiva pedagogiei actuale	61

Capitolul II. Artă, creativitate și creații funcționale 63

II.1. Arta și produsul creator63

II.1.1. Particularități ale dezvoltării creativității la nivelul achizițiilor fundamentale	63
II.1.2. Metodele de cercetare a creativității	65
II.1.3. Metodele activ-participative și implicarea creativă a micului școlar	66
II.1.4. Necesitatea unei pedagogii a creativității	67
II.1.5. Produsul creator	68
II.1.6. Condițiile manifestării creativității la școlarii mici	69
II.1.7. Rolul învățătorului în dezvoltarea creativității	74
II.1.8. Educația estetică și creativitatea	76

II.2. Disciplina Arte vizuale și abilități practice privită ca obiectiv specific de formare și ca strategie pentru educație transversală78

II.2.1. Scopul și sarcinile predării	79
II.2.2 Didactica disciplinei Arte vizuale și abilități practice	81
II.2.3. Conținutul programei școlare pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice	82
II.2.4. Planul-cadru de învățământ	84
II.2.5. Analiza programei școlare	84

II.3 Strategii didactice interactive și integrate-abordări conceptuale.....85

II.3.1 Metodologia predării-învățării interactive și integrate - abordări conceptuale	86
II.3.2. Aspecte ale folosirii metodelor de învățământ	87
II.3.2.1. Metoda explicației.....	88
II.3.2.2. Metoda conversației	89
II.3.2.3. Metoda demonstrației.....	89
II.3.2.4. Metoda exercițiului	90
II.3.2.5. Metoda excursiilor și a vizitelor	92
II.3.2.6. Metoda proiectelor tematice	92
II.3.2.7. Evaluarea activității, priceperilor, deprinderilor și a creațiilor funcționale.....	94

Capitolul III. Forme de organizare și realizare a activităților integrate la disciplina Arte vizuale și abilități practice..... 95

III.1. Pregătirea elevilor pentru realizarea activităților prin proiectele tematice95

III.2. Aspecte ale aplicării principiilor didactice96

III.2.1. Principiul legării teoriei cu practica.....	96
III.2.2. Principiul intuiției	97
III.2.3. Principiul sistematizării și al succesiunii	99
III.2.4. Principiul accesibilității.....	100
III.2.5. Principiul însușirii temeinice.....	100

III.3. Organizarea și desfășurarea lecțiilor101

III.3.1. Confeccionarea materialului didactic	101
III.3.2. Cerințele de bază în pregătirea și desfășurarea lecțiilor.....	104

III.3.3. Realizarea sarcinilor didactice.....	106
III.3.4. Pregătirea învățătorului	107
III.3.5. Prezentarea diverselor materiale utilizate	110
III.3.6. Prezentarea principalelor instrumente utilizate	114
III.3.6.1. Schițe și șabloane.....	117
III.3.6.2. Îndrumări metodice pentru predarea domeniului textile și hârtie.....	120
III.3.6.3. Aspecte importante despre tehnica Modelajului	121
III.3.6.4. Aspecte importante despre tehnica Origami	124
III.3.6.5. Aspecte importante despre tehnica Quiling	124
III.3.6.6. Aspecte importante despre tehnica Tangram	126
III.3.6.7. Aspecte importante despre tehnica Pensulație	127
III.4. Realizarea creațiilor funcționale prin proiecte tematice	127
III.4.1. Tipurile de proiecte tematice în funcție de conținut	127
III.4.1.1. Proiect tematic mixt	129
III.4.1.2. Proiect tematic - exercițiu	133
III.4.1.3. Proiect tematic de comunicare a cunoștințelor	134
III.4.1.4. Proiect tematic de încheiere	135
III.4.2. Valorificarea creațiilor funcționale realizate în cadrul proiectelor tematice.....	136
 PARTEA II - DEMERSUL EXPERIMENTAL PRIVIND APLICAREA	
PROIECTELOR TEMATICE ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII.....139	
 Capitolul IV. Etapa preexperimentală.....139	
IV.1. Fundamente conceptuale și metodologice ale cercetării	139
IV.2. Delimitarea problemei de cercetare	141
IV.3. Proiectarea activității de cercetare.....	142
IV.3.1. Obiectivele etapei preexperimentale	146
IV.3.2. Ipoteza cercetării	147
IV.3.3. Variabilele cercetării.....	147
IV.3.4. Metodologia specifică etapei preexperimentale	149
IV.3.4.1. Surse de date și informații utilizate în realizarea studiului de diagnostică.....	151
IV.3.4.2. Metode principale de colectare a datelor în cadrul studiului de diagnostică	151
IV.4. Selectarea eșantioanelor de subiecți.....	153
IV.4.1. Selectarea eșantionului de cadre didactice participante.....	153
IV.4.2. Selectarea eșantioanelor de elevi participanți la experiment	164
IV.5 Activități de realizare a analizei diagnostice	167
IV.5.1. Informații utile colectate de la cadrele didactice implicate	168
IV.5.2. Constatări formulate în baza informațiilor colectate	170
IV.5.3. Dificultăți întâmpinate în timpul desfășurării activităților școlare.....	171
IV.5.4. Abordarea diferențiată a activității în funcție de elev.....	172

IV.5.5. Constatări privind strategia didactică și evaluarea capacităților creative	173
IV.6. Evaluarea inițială a elevilor	174
IV.6.1. Prezentarea generală a testului Creații funcționale	175
IV.6.2. Instrumentul de evaluare implementat la clasa pregătitoare.....	181
IV.6.3. Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea inițială la clasa pregătitoare.....	183
IV.6.4. Instrumentul de evaluare implementat la clasa I.....	188
IV.6.5. Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea inițială la clasa I.....	190
IV.6.6 Instrumentul de evaluare implementat la clasa a II-a.....	192
IV.6.7. Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea inițială la clasa a II-a.....	194
Capitolul V. Etapa experimentală	197
V.1. Stabilirea obiectivelor specifice etapei experimentale	197
V.2. Stabilirea eșantionului de conținut -Proiectele tematice	198
V.2.1. Proiect tematic „Toamna, fructe și legume”	198
V.2.2. Proiect tematic „Ne bucurăm de Crăciun”	207
V.2.3. Proiect tematic „Mihai Eminescu - Luceafărul poeziei românești”	215
V.2.4. Proiect tematic „24 Ianuarie –Unirea Principatelor române”.....	219
V.2.5. Proiect tematic „De Dragobete, iubește românește”.....	223
V.2.6. Proiect tematic „Mama ființa cea mai dragă”.....	228
V.2.7. Proiecte tematice „Tradiții și obiceiuri de Paște la români”	237
V.2.8. Proiecte tematice „Primăvara și culorile ei”.....	244
V.2.9. Proiect tematic „Zâmbetul, jocul, veselia ...îmi colorează copilăria!”	249
V.3. Evaluarea formativă	256
V.3.1 Instrumentul de evaluare implementat la clasa pregătitoare	258
V.3.2. Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea formativă la clasa pregătitoare.....	260
V.3.3 Instrumentul de evaluare implementat la clasa I	263
V.3.4. Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea formativă la clasa I.....	264
V.3.5 Instrumentul de evaluare implementat la clasa a II-a	267
V.3.6. Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea formativă la clasa a II-a.....	269
Capitolul VI. Etapa postexperimentală și de retestare	272
VI.1. Stabilirea obiectivelor specifice etapei postexperimentale și de retestare	272
VI.2. Evaluarea din etapa postexperimentală.....	272
VI.2.1 Instrumentul de evaluare implementat la clasa pregătitoare.....	275
VI.2.2 Analiză, interpretare rezultate, evaluarea postexperimentală la clasa pregătitoare.....	276
VI.2.3 Instrumentul de evaluare implementat la clasa I.....	279
VI.2.4 Analiza și interpretarea rezultatelor, evaluarea postexperimentală la clasa I	281
VI.2.5 Instrumentul de evaluare implementat la clasa a II-a.....	283
VI.2.6 Analiza, interpretarea rezultatelor, evaluarea postexperimentală la clasa a II-a.....	285
VI.3. Evaluarea din etapa de verificare la distanță	287

VI.3.1 Instrumentul de evaluare implementat la clasa I – fostă clasă pregătitoare.....	290
VI.3.2 Analiza și interpretarea rezultatelor, retestarea la clasa I fostă clasa pregătitoare.....	292
VI.3.3 Instrumentul de evaluare implementat la clasa a II-a – fostă clasa I.....	295
VI.3.4 Analiza și interpretarea rezultatelor, retestarea la clasa a II-a fostă clasa I.....	296
VI.3.5 Instrumentul de evaluare implementat la clasa a III-a – fostă clasa a II-a	299
VI.3.6 Analiza, interpretarea rezultatelor, retestarea la clasa a III-a fostă clasa a II-a	301
CONCLUZII	304
ANEXE	309
Anexa 1: Chestionar pentru învățători/profesori învățământ primar/profesori de sprijin	309
Anexa 2: Ghid de interviu pentru profesorii învățământ primar resursă	313
Anexa 3: Ghid de interviu pentru învățători/ profesori învățământ primar resursă	314
Anexa 4: Ghid de interviu de evaluare program de formare	316
BIBLIOGRAFIE	318

Cuvinte cheie: creativitate, artă, creații funcționale, proiecte tematice, grad de comprehensiune, tehnici de lucru, originalitate, abstractizare semantică, elaborare, competențe.

REZUMAT EXTINS

Teza de doctorat cu titlul „*Creații funcționale prin proiecte tematice la disciplina Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale*” evidențiază „folosirea unor strategii de tip euristic, similare cercetării științifice, conduce spre obținerea de rezultate bune în planul însușirii temeinice a cunoștințelor, al formării priceperilor, deprinderilor etc.” (Răduț-Taciu R., 2003, p.78).

Scopul tezei este valorificarea proiectelor tematice utilizate în cercetare pentru formarea și dezvoltarea competenței de realizare a creațiilor funcționale folosind materiale și tehnici de lucru diverse, promovând performanța elevilor și succesul educațional survenit ulterior la nivelul achizițiilor fundamentale.

Cercetarea noastră are ca punct de plecare următoarea ipoteză generală:

Dacă aplicăm proiecte tematice la disciplina Arte vizuale și abilități practice, atunci obținem performanțe în activitatea creativă a elevilor, materializate în abilități de realizare a creațiilor funcționale.

Reducerea eșecului școlar al elevilor prin promovarea succesului educațional și a performanței la timp sunt obiective prioritare în învățământul primar la nivelul achizițiilor fundamentale și constituie problema de cercetare a tezei.

Lucrarea dezvoltă în cuprins două secțiuni sau părți, una teoretică și una de aplicații: partea I – *Fundamentare teoretică* și partea a II-a – *Demersul experimental*. Urmăresc multiple relații de continuitate și reciprocitate între cele două părți ale tezei.

În Capitolul I, intitulat *Creativitatea, inteligența și personalitatea*, prezentăm conceptul de creativitate de la tradițional la modern. Actul creativ nu trebuie considerat un eveniment unic, ci un proces de interacțiune între elementele cognitive și afective care este compus din două faze: una generative, în care mintea creativă imaginează o serie de noi modele mentale ca soluții potențiale la o problemă, și una explorativă, sau evaluativă în care sunt evaluate diferitele opțiuni și apoi este selectată cea mai bună.

Conceptul de creativitate s-a schimbat de-a lungul timpului. Inițial a fost considerat un dar înăscut exclusiv pentru câțiva indivizi selectați, ulterior s-a descoperit o posibilă achiziție transformându-l în ceva prezent în toate ființele umane.

Creativitatea nu este o proprietate unică, ci este rezultatul complementarității dintre deducție și intuiție, dintre rațiune și imaginație, dintre emoție și reflecție, dintre gândirea divergentă și convergentă.

Legătura dintre creativitate și emoții este mult mai complexă decât poate părea, deoarece pare să fie guvernată de interacțiunea dintre emoție și motivație.

Creativitatea este, prin urmare, capacitatea de a schimba, de a ieși din cutie, din lucruri acceptate în mod obișnuit. Mentea creativă este pregătită să învețe ce are nevoie cu orice ocazie și să-și schimbe opiniile atunci când apare una corectă. După cum scrie Umberto Eco, creativitatea este combinativă: capacitatea de a combina elemente care există deja într-un mod fără precedent, de a combina vechiul în noi legături pentru a-și asuma comportamente noi și pentru a realiza creații noi.

Creativitatea a fost înțeleasă și studiată de diverși oameni de știință, în principal în secolul trecut, printre care amintim pe Dewey și Wallas, Torrance, Osborn, Parnes, Isaksen și Treffinger.

Tatăl psihanalizei este cu siguranță Sigmund Freud, care consideră comportamentul uman ca putând fi explicat prin examinarea conflictelor dintre dorințele inconștiente și comportamentul exterior așteptat (Popa, D. M., 2020). El a postulat trei aspecte ale personalității umane:

1. ego-ul (mintea logică conștientă);
2. id (ghid primitiv inconștient);
3. superego-ul (o forță asemănătoare conștientului care acționează ca un mediator între primele două).

El a legat creativitatea de sublimarea forțelor provenite din id, care este sursa necondiționată a dorinței și a atracției. Dacă un individ nu își poate exprima liber dorințele, aceste dorințe trebuie să găsească o ieșire în alte moduri sau să fie sublimate. Multe mecanisme de apărare duc la comportamente nesănătoase și nevroze. Creativitatea, pe de altă parte, este forma sănătoasă de sublimare, care folosește forțele inconștiente neterminate în scopuri productive.

Teoriile umaniste se concentrează pe creșterea normală și dezvoltarea sănătății mintale, văzând creativitatea ca fiind punctul culminant al dezvoltării mentale bine structurate.

Potrivit lui Maslow, oamenii care au un nivel ridicat de auto-actualizare tind să facă totul creativ. Ei sunt spontani și mai expresivi decât media, sunt naturali și cu mai puține inhibiții.

Rogers (1961) a văzut, de asemenea, creativitatea ca o consecință a creșterii umane, prin interacțiunea unui individ cu mediul înconjurător (Gheorghiu, C., 2020).

Gândirea și creativitatea sunt elemente importante ale inteligenței.

Conform teoriei dezvoltate de Guilford, una dintre primele care au studiat caracteristicile formei de gândire divergentă, o gândire creativă este caracterizată de următoarele aspecte: fluiditate, flexibilitate, originalitate, elaborare, evaluare. Aceste caracteristici sunt fundamentale pentru a identifica un gând care se abate de la cel rațional și care permite să observăm lucrurile din perspective diferite. Gândirea divergentă nu este întotdeauna funcțională, comparativ cu gândirea convergentă și logică. Adevăratul succes și obținerea unor rezultate excelente ar putea să se afle la mijloc. Prin urmare, este important să se crească legătura dintre cele două emisfere: cea dreaptă, sediul creativității și gândirea divergentă, și cea stângă, care vizează gândirea logico-rațională.

A crea corect înseamnă a produce ceva (obiect, idee, structură), care apare pentru majoritatea oamenilor ca fiind nou sau original.

Creativitatea, ca și capacitate sau set de abilități care favorizează adaptarea, a fost întotdeauna considerată parte a aceluși set general de abilități mentale indicate de termenul inteligență. Capacitatea de a găsi soluții la probleme, mari sau mici, din viața de zi cu zi, este funcția care este de obicei asociată cel mai adesea cu inteligența.

Se poate spune că prin activitate creativă înțelegem orice activitate umană care produce ceva nou.

Disciplina Arte vizuale și abilități practice este un mijloc excelent pentru a-și exprima copilul sentimente, emoții și senzații, contribuie semnificativ la formarea personalității elevului. Arta joacă un rol important, fiind considerată o disciplină fundamentală pentru educație. Activitățile artistice stimulează învățarea altor discipline cum ar fi Comunicare în limba română sau Matematică și explorarea mediului etc. Pe de altă parte, arta favorizează dezvoltarea percepției, abilităților motorii și interacțiunii sociale.

Elevii sunt induși să-și antreneze procesele cognitive atunci când desfășoară acțiuni creative, noi tehnici de lucru sunt învățate și aplicate succesiv cu scopul de a face eficient procesul creativ.

Apare nevoia unei pedagogii a creativității, o pedagogie adresată elevilor și materializată în învățarea școlară care duce la o creștere a eficienței procesului de învățământ.

În Capitolul II, *Artă, creativitate și creații funcționale*, este evidențiată legătura indestructibilă dintre artă și creativitate la elevii aflați la nivelul achizițiilor fundamentale.

Arta și creativitatea derivă din exprimarea elevilor, sunt un motiv de inspirație, comentariu, critică. Arta este motivată de creativitate și trebuie înțeleasă diferit în funcție de artist, pe baza preferințelor și a tehnicilor adoptate, este capabilă să insufle emoții diferite de la subiect la subiect.

Adesea, expresivitatea artei este un motiv pentru exemplificarea realității și de multe ori vedem artiști care propun lucrări care simbolizează ceea ce cred și reușesc să-și exteriorizeze sentimentele printr-o sculptură, o pictură sau chiar scriind ceva care lovește și creează un stil inconfundabil. Această realitate poate fi definită și ca artă, deoarece provine dintr-o inspirație, o idee și are ca scop exprimarea a ceva nou și unic, adică diferit de cel anterior, dar care să fie recunoscut și apreciat.

Școala este factorul hotărâtor în formarea de priceperi, deprinderi, competențe, fundamentează pe o bază științifică noțiunile elevului.

La nivelul achizițiilor fundamentale se organizează accesul la două forme de comunicare: scrierea și lectura, prin care elevul va putea ulterior, în mod independent, să se apropie de cultura științifică, tehnică și artistică.

Școala contribuie semnificativ la dezvoltarea capacităților intelectuale, a inteligenței, a creativității, la formarea personalității elevului. Creșterea volumului de cunoștințe contribuie la instalarea unei ordini la nivelul imaginației și creativității. Elevii încep să sesizeze, de exemplu, o anumită succesiune a evenimentelor. Imaginația reproductivă devine complexă, mai bogată, operează cu termeni și împrejurări variate. Aceste caracteristici ale imaginației reproductivă se fac evidente în produsele activității elevului, în rezumate, în desene sau după descrieri, în modul cum sunt realizate creațiile funcționale.

Școlarul mic ascultă și citește cu mare plăcere basme, povestiri, nu numai datorită curiozității sale intelectuale, ci și datorită faptului că acestea îi stimulează imaginația, îi satisfac interesul pentru tot ce există și ar putea exista pe lume. El începe să treacă treptat la o activitate de creație proprie ce cuprinde elemente originale de cele mai multe ori.

În produsele creației artistice, micul școlar asumă un subiect, o tematică, o unitate de conținut și cel puțin o tehnică appecifică produsului activității creatoare.

Desenele, obiectele modelate din plastilină, cocă și lut, compozițiile literare etc., sunt bogate în conținut, efectele artistice decurg din curiozitatea și efortul sincer de a reda prin diferite mijloace acest conținut.

O altă caracteristică constă în sensibilitatea la detalii. Detaliile în desen, în compunerea liberă, au pentru elev o semnificație artistică, afectivă, ele reprezentând o subliniere senzorial - afectivă.

În calitatea creatoare a micului școlar se manifestă grija pentru exprimarea artistică, pentru mijloacele de redare. El privește problema creației artistice cu o anumită curiozitate.

Perioada școlară mică se caracterizează prin dezvoltarea imaginației în domeniul creației literare, al versificației, ceea ce marchează o creștere generală a domeniilor și planurilor pe care operează capacitatea de a memora.

Imaginația creatoare se manifestă și în construcția unor jucării (avioane, mașini, planoare, aeromodele etc.). Activitatea tehnico-constructivă începe să fie stimulată de dezvoltarea imaginației creatoare, care se extinde treptat.

În această perioadă încep să se pună bazele spiritului de creație. Prin definiție, spiritul de creație exprimă o latură activă a personalității, fapt evident la școlarii aflați la nivelul achizițiilor fundamentale. Formarea spiritului de creație depinde de influențele educației exercitate în școală.

Enumerăm metode de cercetare a creativității: analiza biografică, analiza produselor activității, metoda observației, studiul de caz, metoda convorbirii, investigarea statistică, metoda testelor etc.

Metoda proiectelor tematice este o metodă de predare activ-participativă care vizează dobândirea de competențe prin activitățile școlare și extrașcolare.

Contribuția metodelor activ-participative:

- promovează stiluri de viață corecte, educația afectivității, climatul de învățare și incluziune;
- difuzează informații și cunoștințe corecte;
- promovează atitudini de toleranță, respect, solidaritate și formează reguli care trebuie respectate de toți participanții la activitatea instructiv-educativă;
- învață valoarea participării active;
- antrenează valorificarea creațiilor funcționale.

Acțiunile didactice vizează dezvoltarea și consolidarea motricității, sporirea excelenței prin participarea la competiții cu creațiile funcționale realizate.

Arta devine canalul prin care produsul creator finit este observabil și poate fi diseminat.

Din perspectiva trăsăturilor caracteristice de bază, a condițiilor intelectuale necesare pentru o activitate creativă, pentru manifestarea creativității, putem evidenția două viziuni (Guilford, J. P., 1967).

Prima, reprezentând viziunea veche, aprecia creativitatea drept ceva foarte rar, ca un dar. Se considera deci că persoana înzestrată cu capacități creative ridicate ar fi excentrică, chiar anormală.

O altă perspectivă, cea modernă, consideră fiecare individ drept un potențial creator. Gradul manifestării creativității este însă diferit. Totuși, pe baza metodei analizei factoriale, s-au stabilit trei caracteristici sau note definitorii ale gândirii care caracterizează creativitatea: fluența, flexibilitatea și originalitatea gândirii.

Disciplina *Arte vizuale și abilități practice* ocupă un loc important în sistemul disciplinelor care contribuie la pregătirea elevilor pentru viață, pentru activitatea independentă, asigură familiarizarea elevilor cu unele elemente simple ale activității de realizare a creațiilor funcționale, precum și formarea deprinderilor practice și a competențelor.

Programa școlară a disciplinei Arte vizuale și abilități practice are în vedere asigurarea unei pregătiri teoretice a fiecărei lucrări ce urmează să fie realizată de către elevi, asigurând astfel corelația dintre cunoștințele teoretice și aplicațiile practice. În legătură cu fiecare domeniu de activitate (desen, pictură, modelaj, textile și hârtie, construcții, foto-video) se are în vedere cunoașterea proprietăților materialului utilizat, a tehnicilor de prelucrare a lui, a elementelor de limbaj plastic, precum și sugestii de creații și produse de lucru.

O altă caracteristică deosebit de importantă a Programei școlare o constituie faptul că ea indică realizarea unor obiecte utile, precum și operațiile (lucrările) necesare executării lor. Astfel, se recomandă tehnici precum: măsurarea, îndoirea, împăturirea, lipirea, tăierea și decuparea cu foarfecele, mototolirea, răsucirea, origami, tangram, quilling, croit, cusut, pensulație, colaj, amprentare, ștampilare, pulverizare etc. Aceste tehnici de lucru conduc pe elevi spre formarea unor deprinderi și competențe necesare la executarea a numeroase obiecte, creații funcționale cu caracter utilitar.

În capitolul III al tezei sunt prezentate *Forme de organizare și realizare a activităților integrate la disciplina Arte vizuale și abilități practice*.

Predarea disciplinelor de învățământ la nivelul achizițiilor fundamentale implică planificarea și pregătirea unui design adecvat pentru a ne conforma curriculumului actual.

Implicând elevii în proiecte tematice, le oferim posibilitatea de a explora concepte științifice de bază și îi determinăm să relaționeze cu lumea într-un cadru școlar organizat.

Predarea Artelor vizuale și abilităților practice poate duce la rezultate de succes numai cu condiția ca metodele și formele de organizare a predării și însușirii cunoștințelor, a formării priceperilor și deprinderilor disciplinei să se realizeze în concordanță cu principiile didactice generale. Enumerăm câteva principii relevante pentru procesul instructiv-educativ: principiul legării teoriei cu practica, principiul intuiției, principiul sistematizării și al succesiunii, principiul accesibilității, principiul însușirii temeinice etc.

Forma de bază utilizată în predarea artelor este lecția. Lecțiile alocate artelor sunt deosebit de importante la instruirea și educarea creatoare a elevilor contribuind la succesul educațional.

Lecția se desfășoară în conformitate cu Programa școlară specifică disciplinei, constituind forma principală, cea organizată, a procesului de predare-învățare-evaluare a disciplinei Arte vizuale și abilităților practice. Desigur că lecțiile de arte vor avea un anumit specific, determinat, în primul rând, de caracterul accentuat practic al acestui obiect de învățământ.

Ca și la celelalte obiecte de învățământ, la arte se realizează cele patru sarcini didactice cunoscute:

1. comunicarea unor cunoștințe noi;
2. repetarea și sistematizarea cunoștințelor;
3. formarea priceperilor, deprinderilor și competențelor;
4. verificarea cunoștințelor.

Astfel, comunicăm elevilor cunoștințe cu privire la materialele utilizate, la modul de prelucrare a lor, confecționarea unui obiect, la regulile de executare a acestui obiect etc.

Pentru ca aceste cunoștințe, precum și priceperile, deprinderile și competențele ce se formează pe baza lor, să fie durabile și bine consolidate, apare necesitatea repetării și sistematizării lor. Această sarcină se realizează la fiecare lecție, deoarece, înainte de începerea unei activități, ne asigurăm de faptul că elevii pricep ceea ce au de făcut. Repetarea cunoștințelor, în acest caz, izvorăște din necesitatea asigurării caracterului conștient al activității practice pe care o desfășoară elevii. Dar repetarea apare și în timpul activității de confecționare a unui obiect, precum și cu ocazia terminării unei lucrări, când cunoștințele de care s-au folosit elevii în timpul lucrului sunt repetate și sistematizate, în vederea utilizării lor în activitățile următoare.

Verificarea și controlul cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor și competențelor constituie, de asemenea, o sarcină didactică ce se poate realiza în diferite etape ale lecției, fiind strâns legată de repetarea și sistematizarea cunoștințelor. Verificarea apare însă mai ales în ultima parte a lecției când, analizând rezultatele obținute de elevi, facem și un control asupra măsurii în care aceștia și-au însușit cunoștințele predate și au reușit să le aplice în munca lor. Controlul asupra rezultatelor obținute constituie deci o sarcină didactică importantă, ce trebuie realizată la fiecare lecție de arte vizuale și abilități practice. Pe baza acestui control se face, în cele din urmă, aprecierea și notarea elevilor.

Deoarece predarea artelor urmărește formarea de competențe practice, reiese că sarcina didactică fundamentală, ce trebuie realizată în cadrul acestor lecții, o constituie formarea de priceperi și deprinderi.

Ținând seama de cele arătate mai sus, putem trage concluzia că în desfășurarea lecțiilor de arte vizuale și abilități practice se realizează în mod armonios toate sarcinile didactice. Sarcina didactică fundamentală ce trebuie realizată revine formării de priceperi, deprinderi și competențe.

Eficiența lecțiilor de arte este determinată de pregătirea metodică și pregătirea tehnică a profesorului pentru învățământul primar privind modul de executare a lucrărilor efectuate în cadrul fiecărei lecții.

Desfășurarea lecțiilor de arte vizuale și abilități practice este de neconceput fără asigurarea materialelor necesare, în prealabil, materia primă necesară, materialele de prelucrat. Din punct de vedere educativ, diversitatea de materiale dă posibilitate învățătorului să lărgescă orizontul elevilor cu noțiuni noi despre particularitățile materialelor utilizate (mărime, greutate, formă, culoare, proveniență) și consolidează cunoștințele însușite în cadrul celorlalte obiecte de învățământ legându-le de practică, de viață.

Activitatea de învățare își aduce contribuția la pregătirea elevilor și formarea unor deprinderi elementare de mânăuire a unor instrumente de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice. Multe din obiectele prevăzute pentru a fi realizate nu se pot executa numai cu mâna, ci și cu ajutorul unor unelte și instrumente. De aici decurge necesitatea de a prezenta în prealabil elevilor aceste unelte simple, de a demonstra felul cum trebuie mânăuite, cum să se ferească de accidente.

La utilizarea foarfecelor cu ambele brațe drepte sau curbe se cere ca lungimea brațelor să fie între 10 și 12 centimetri pentru foarfecele de tăiat hârtia și mai mare pentru lucrările din carton subțire. Când se începe tăierea, se introduce foarfecele sub material cu

vârful mai ascuțit, și se taie începând de la baza brațelor, apăsând ușor, nu brusc. Tăind cu vârful brațelor, vom scoate o tăietură ciumpăvită. Formarea unor deprinderi corecte și competențe se asigură pornind treptat și în mod gradat. Învățătorul va face la început exerciții de apucare corectă a foarfecelui, prin introducerea degetelor în inelele brațelor. Va trebui să preîntâmpinăm însușirea unei deprinderi greșite. Munca continuă cu exerciții de mânuire, de închidere și deschidere, organizând exerciții de îndoire, de decupare a unor figuri cu margini drepte (diferite figuri geometrice), cu margini curbe (cercuri și ovale), cu margini din linii combinate, mixte (fructe, legume etc.).

Pot fi utilizate cuțitașe obișnuite, un briceag. Cuțitașul nu se apucă decât de mâner și cu tăișul spre material, cu muchia în sus. Se va acorda o deosebită atenție tehnicii securității. Elevii nu vor primi uneltele decât în timpul lucrului. Nu le îngăduim să se joace cu ele. Se vor folosi numai după indicațiile noastre; înainte de începerea lucrului, se va face un scurt instructaj, în care vom învăța pe elevi să se folosească de uneltele ascuțite cu care se taie. Materialul va fi așezat pe planșeta de lucru de pe bancă în așa fel încât, chiar dacă cuțitașul va aluneca în timpul lucrului, să nu rănească. Briceagul, mai ales, se așază cu grijă pe material și începem tăierea numai după ce ne-am încredințat că lama acestuia se află așezată pe material cu tăișul, nu cu muchia.

Pentru trasarea diferitelor linii se folosește rigla de lemn, dar pentru a tăia cu briceagul sau cuțitașul pe lângă riglă, este indicat să folosim rigle metalice sau rigle de lemn cu muchia metalică.

Pentru vopsirea diferitelor obiecte cu acuarele se folosesc pensule mici, făcute din păr de porc, rotunde. După întrebuințare, pensula se spală cu apă și cu săpun.

Unealta principală a modelajului este mâna, iar, cum materialul utilizat, mai ales plastilina, prezintă inconvenientul că murdărește, este necesar să avem la îndemână un lighean cu apă, precum și un prosop de culoare închisă. Pentru protecția hainelor sunt bune șorțurile protectoare, iar protejarea băncilor se face folosind plăci de placaj, plăci aglomerate, scândurele sau planșete.

La lucrările de modelaj sunt necesare și unele instrumente ajutătoare: eboșoarele. Sunt niște bețișoare de lungimea unui creion, cu unul din capete lățit în formă de lopățică, iar celălalt ascuțit pentru scobit. La prelucrarea plastilinei vom avea grijă ca elevii care au degetele rănite să nu lucreze, pentru a evita agravarea răni. Pietricelele, resturile din plastilină se aleg cu grijă, pentru a evita înțeparea degetelor.

Diversitatea de materiale utilizate la lucrările din forma de activitate împletiri diferite implică și folosirea a diverse unelte și instrumente.

Cele mai utilizate unelte și instrumente de lucru sunt:

Scobitoarea sau bucata de tinichea, cu vârf în formă de săgeată, de care ne folosim ca să facem loc printre fâșiile urzelii fâșiilor de băteală la executarea covorașului de hârtie.

Acul de cusut, este utilizat pentru cusutul diferitelor împletituri executate din sfoară când confecționăm papuci, căpăstru - din rafie, papură, pănuși de porumb etc. Prezentând acest instrument, elevii trebuie să afle că se face dintr-un material tare, de regulă oțel, și se lustruiește ca să alunece prin țesătură, să-și facă loc prin material. Are un vârf bine ascuțit, iar la capătul opus al vârfului, urechile, în care se introduce firul de ață pe care-l trage după el. Există felurite ace: mai mici (utilizate la cusăturile artistice, fine), mai mari (utilizate la coaserea materialelor groase - stofe, dimia, sacii etc.). Există ace care, adăugate mașinilor, au o anumită formă.

Uneltele și instrumentele necesare pentru lucrările din lemn sunt numeroase și variate. Ele pot fi grupate după specificul instrumentelor utilizate.

O primă grupă de instrumente sunt cele necesare măsuratului, trasatului și verificatului. În acest scop se folosesc: metrul de tâmplărie, dreptarul, echerul, însemnătorul etc.

Pentru tăierea, despicarea și cioplirea lemnului se folosesc: ferăstraiele (dintre care ferăstrăul cu mâner, coadă de vulpe, este accesibil și pentru elevi), cuțitul, toporașul, rindeaua, necesară pentru rindeluit etc.

Burghiile de diferite forme se folosesc pentru găurirea manuală a lemnului, iar pentru dăltuirea (scobirea) lemnului se utilizează dalta de diferite forme, precum și ciocanul din lemn.

Pentru îmbinarea pieselor prin cuie și șuruburi pentru lemn se folosesc: ciocanul, cleștele, șurubelnița, dornul.

În sfârșit, pentru diferitele operații de finisare se folosesc: șpacluri, necesare la chituire, pensule, pentru băițuit sau vopsit etc.

În situația când lecțiile de arte vizuale și abilități practice se desfășoară în sălile de clasă, este necesar ca fiecare clasă să dispună de o mică trusă cu instrumentele și uneltele enumerate anterior. Această trusă poate fi o ladă cu despărțituri și agățători, în care să se așeze diferitele scule, sau un dulăpior cu rafturi.

Este știut că elevii aflați la nivelul achizițiilor fundamentale nu învață desenul liniar. Abia în clasele următoare ei vor învăța desenul la lecțiile de geometrie, iar desenul tehnic, în clasele mai mari. Cu toate acestea, desenul și schița sunt procedee metodice absolut

indispensabile pentru fixarea demonstrării lucrării de către învățător; sunt necesare pentru a ajuta elevii să execute lucrarea demonstrată.

Pe lângă lucrările simple, în care schița nu este absolut necesară, Programa școlară prevede și o serie de lucrări în executarea cărora desenul și schița sunt un auxiliar de preț. Astfel de lucrări sunt: paharul, coiful, morișca, cadranul de ceas, cutiuța pentru semințe.

Cert este că avem nevoie să folosim desenul și schița ca procedee metodice, și elevii vor avea nevoie de aceste mijloace în activitățile lor practice ulterioare. Faptul că sunt absolut necesare se vede și din aceea că toate materialele de îndrumare privind lecțiile de arte vizuale și abilități practice au apărut și apar cu bogată aparatură de desene și schițe.

Tehnica modelajului este una din cele mai plăcute și accesibile tehnici pentru elevii de vârstă școlară mică.

Tehnica Origami constă în arta plierii hârtiei colorate în modele de creaturi vii, obiecte neînsuflețite sau forme decorative abstracte. Origami este o tehnică educațională creativă, cu origini din Japonia. Cultul din temple și ceremoniile care se desfășurau impuneau ca toate obiectele să fie așezate pe hârtie sau să fie acoperite cu mare precizie cu hârtie, dacă erau delicate.

Tehnica Quilling este o formă de artă care implică utilizarea benzilor de hârtie care sunt rulate, modelate și lipite împreună pentru a crea modele decorative. Hârtia este rulată, buclă, ondulată, răsucită și manipulată în alt mod pentru a crea forme care alcătuiesc modele pentru a decora felicitări, imagini, cutii, ouă și pentru a face modele, bijuterii, telefoane mobile etc. Tehnica Quilling începe cu rularea unei fâșii de hârtie într-o bobină și apoi ciupind bobina în forme care pot fi lipite împreună. Există tehnici avansate și hârtie de diferite dimensiuni care sunt folosite pentru a crea miniaturi 3D, artă abstractă, flori și portrete printre multe lucruri.

Tangramul este un puzzle format din șapte poligoane plate, numite tans, care sunt puse împreună pentru a forma forme. Obiectivul este de a reproduce un model (dat doar un contur) găsit în general într-o carte de puzzle folosind toate cele șapte piese fără suprapunere. Este unul dintre cele mai recunoscute puzzle-uri de disecție din lume și a fost folosit în diverse scopuri, inclusiv distracție, artă și educație.

Tehnica pensulației dezvoltă capacitatea de a aplica desenul pe întreaga suprafață a planșei de lucru, consolidează înțelegerea fenomenelor din mediului înconjurător, dezvoltă memoria, atenția, imaginația, percepția asupra lumii, gustul estetic, dezvoltă un sentiment de frumusețe, gust artistic și cultivă o atitudine creativă.

Competența generală de confecționare a creațiilor funcționale prin metoda proiectelor tematice poate fi realizată la nivelul achizițiilor fundamentale prin intermediul activităților educative obligatorii, lecțiile organizate sub diferite forme, și cu sprijinul activităților extracurriculare organizate de către cadrele didactice.

„Proiectul este un proces care, în cadrul unor organizații, conduce la realizarea unor produse sau servicii noi. El este destinat obținerii de noi rezultate ameliorate și complexe, necesare satisfacerii unor obiective clar predefinite, se caracterizează ca fiind o acțiune nerepetitivă, unică, specifică și inovativă, realizată în condițiile existenței unei triple constrângeri de timp, de resurse și de costuri” (R. Răduț-Taciu, M.-D. Bocoș, O. Chiș, 2015, p. 287). Proiectul tematic este centrat în jurul unei teme sau a unui eveniment care are la bază emoțiile care declanșează motivația de a învăța. Timp de decenii, învățarea a fost analizată mai ales în termeni cognitivi, iar emoțiile au fost considerate obstacole, aproape ca puncte slabe. Astăzi, cercetările neuroștiințifice au arătat clar că emoțiile joacă un rol în funcțiile cognitive, inclusiv atenția, memoria, capacitatea de a procesa informații și, prin urmare, afectează procesul delicat de învățare.

Realizarea unui proiect implică două dimensiuni importante care au specific în funcție de particularitățile disciplinei de studiu și de tema abordată. Cele două dimensiuni sunt:

- a) parcurgerea unor procese de colectare de date, de prelucrare, analizare, interpretare a lor în urma unor demersuri investigative de cercetare;
- b) realizarea unor produse finale care pot fi diverse; în cazul nostru produsele finale realizate sunt propriile creații funcționale, lucrările practice elaborate de elevi.

Creațiile funcționale care urmează a fi create prin metoda proiectelor tematice îndeamnă elevul la invenție, la a discerne, la a alege modelul reprezentativ al tuturor combinațiilor. Creativitatea este capacitatea de a ieși dintr-o ordine, de a face față dezordinii și de a crea o nouă ordine.

Metoda proiectelor tematice constituie elementul de noutate în abordarea educațională; se distinge ca o metodă cu caracter integrat, de interdisciplinaritate și interculturalitate. E necesară stimularea și dezvoltarea funcțiilor și proceselele cognitive și creative în curs de formare ale elevului în vederea obținerii performanței prin realizarea de creații funcționale în cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice.

Această metodă schimbă semnificativ viziunea asupra actului didactic, întrucât, din obiect al acțiunilor educaționale, elevul devine inițiator al actului instructiv-educativ, formându-și și consolidându-și treptat priceperi și deprinderi practice de lucru. „Proiectul

reprezintă o preocupare temporară pentru crearea unui produs sau a unui serviciu unic, respectiv un sistem de activități, planificate și organizate de așa manieră încât să atingă un obiectiv clar definit, într-o perioadă de timp bine definită, cu utilizarea resurselor alocate” (R. Răduț-Taciu, M.-D. Bocoș, O. Chiș, 2015, p. 287).

Proiectul tematic este centrat în jurul unei teme sau a unui eveniment care are la bază, emoțiile care declanșează motivația de a învăța. În ceea ce privește modalitatea cea mai utilă pentru implementarea și dezvoltarea creativității, merită menționat utilizarea proiectului tematic ca metodă activă și participativă importantă. Această metodă lasă gândirii posibilitatea de a reacționa la un stimul urmând diverse căi, dezvoltă abilitatea de a găsi noi utilizări pentru obiecte comune sau de a construi desene pornind de la prezentarea unei forme abstracte, inventează o scurtă poveste pornind de la unele cuvinte date, creează asociații aleatorii, demonstrează că două obiecte, două cuvinte, două imagini luate la întâmplare sunt similare sau chiar descriu situații ipotetice. Proiectele tematice dezvoltă puternic gândirea creativă.

Partea a II-a a tezei, *Demersul experimental privind aplicarea proiectelor tematice în dezvoltarea creativității* este structurat în trei capitole.

Capitolul IV intitulat *Etapa preexperimentală* prezintă fundamente conceptuale și metodologice ale cercetării, delimitarea problemei de cercetare, proiectarea activității de cercetare, selectarea eșantioanelor de subiecți, activități de realizare a analizei diagnostice și evaluarea inițială a elevilor.

Principala metodă de investigare utilizată în cercetare este experimentul pedagogic implementat în cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale.

Pentru a testa ipoteza de lucru au fost proiectate, organizate și desfășurate un set de experimente pedagogice ce s-au derulat în anii școlari 2019-2020 și 2020-2021.

Experimentul pedagogic propriu-zis a fost proiectat și implementat la clasele de la două școli din mediul urban din Județul Gorj: Școala Gimnazială „Voievod Litovoi” Târgu-Jiu și Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărăscu” Târgu-Jiu.

Problema de cercetare: reducerea eșecului școlar prin aportul semnificativ al proiectelor tematice la promovarea succesului educațional prin dezvoltarea competențelor creative la disciplina Arte vizuale și abilități practice a elevilor aflați la nivelul achizițiilor fundamentale.

Reducerea eșecului școlar al elevilor prin promovarea succesului educațional și a performanței la timp sunt obiective prioritare în învățământul primar la nivelul achizițiilor fundamentale.

Educația și formarea profesională a elevilor au ca finalitate principală formarea competențelor. Prin introducerea în lecție a proiectelor tematice identificăm cele mai eficiente strategii educaționale în vederea dezvoltării competenței de realizare de creații funcționale în cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale promovând îmbunătățirea performanței elevilor și succesul educațional.

Considerăm că succesul activităților de învățare și dobândirea competențelor specificate în Programa școlară depind în cea mai mare măsură de metodele selectate de profesor în vederea predării noilor cunoștințe.

Tema cercetării, Creații funcționale prin proiecte tematice la disciplina Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale, este proiectată ca fiind o cercetare constativă combinată cu o cercetare experimentală.

Activitățile de cercetare au fost proiectate în funcție de etapele experimentului psihopedagogic.

Am formulat obiectivele specifice ale etapei preexperimentale. Acestea sunt:

O1: Identificarea factorilor relevanți, a punctelor slabe și a punctelor forte existente în sistemul educațional care contribuie la formarea și dezvoltarea competenței de realizare de creații funcționale la nivelul achizițiilor fundamentale;

O2: Identificarea nevoilor de dezvoltare profesională a cadrelor didactice în ceea ce privește perfecționarea în domeniul disciplinei Arte vizuale și abilități practice;

O3: Elaborarea instrumentului de evaluare specific etapei;

O4: Aplicarea instrumentului de evaluare specific etapei;

O5: Identificarea nivelului inițial de creativitate al elevilor, a gradului de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice, a originalității, a abstractizării semantice și a elaborării în creațiile funcționale realizate.

O6: Analiza și interpretarea rezultatelor obținute în vederea măsurării nivelului de dezvoltare a competenței de realizare a creațiilor funcționale prin intermediul variabilelor dependente după introducerea variabilei independente, proiectele tematice;

Variabilele cercetării sunt:

A) Variabila independentă: Utilizarea metodei proiectelor tematice la disciplina Arte vizuale și abilități practice. Variabila independentă reprezintă factorul experimental controlat și manipulat de către cercetător, respectiv schimbările pe care aceasta le-a

introdus pentru a studia efectele pe care le produce. Este variabila care provoacă modificări în alte variabile, se introduce numai la clasele experimentale și se urmăresc sistematic efectele ei, iar la clasele de control procesul educațional decurge în condiții obișnuite.

B) Variabilele dependente:

V.D.1 – Gradul de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale;

V.D.2- Originalitatea;

V.D.3- Abstractizarea semantică;

V.D.4- Elaborarea din perspectiva funcționalității.

Variabilele dependente sunt variabilele modificate de acțiunea variabilei independente. Acestea sunt variabile măsurate și generează rezultate.

Tabelul de mai jos redă prezentarea sintetică a metodologiei cercetării.

Întrebarea de cercetare	Metoda de cercetare	Instrument utilizat
Care sunt practicile didactice existente în sistemul educațional, care definesc formarea și dezvoltarea realizării de creații funcționale folosind materiale și tehnici elementare diverse la nivelul achizițiilor fundamentale din cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice ?	Analiza documentelor specifice: Programa școlară, Plan cadru, documentul de politici educaționale „Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadru de referință al Curriculumului național”. Anchetă cadre didactice care predau în învățământul preuniversitar, la nivelul achizițiilor fundamentale.	Chestionar (Anexa 1)
Care dintre practicile didactice existente ar trebui promovate la nivelul sistemului educațional pentru a influența pozitiv realizarea de creații funcționale folosind materiale și tehnici elementare diverse ?	Interviu cadre didactice participante și implicate în experiment. Ghid de interviu identificare puncte slabe și puncte tari privind formarea competenței de realizare a creațiilor funcționale în cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale.	Ghid de interviu (Anexa 2)
Care din practicile didactice existente ar trebui schimbate sau îmbunătățite pentru a influența pozitiv realizarea de creații funcționale folosind materiale și tehnici elementare diverse ?	Ghid de interviu pentru identificare practici didactice care trebuie îmbunătățite precum și identificarea factorilor care influențează succesul școlar. Identificarea măsurilor care trebuie puse în aplicare pentru obținerea performanței.	Ghid de interviu (Anexa 3)

Tabelul nr.1. Prezentarea sintetică a metodologiei cercetării

Metode principale de colectare a datelor în cadrul studiului de diagnoză: metoda autoobservației și metoda observației, ancheta pe bază de chestionar, interviurile individuale, metoda testelor, analiza documentelor.

Am analizat următoarele documente oficiale:

- ❖ Programa școlară pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice la clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a care este aprobată prin Ordin al Ministrului nr.3418/19.03.2013;
- ❖ Planul-cadru de învățământ aprobat prin Ordin al Ministerului Educației Naționale nr.3371/12.03.2013, care este un document curricular reglator, care promovează la nivel național opțiuni de politică educațională și care configurează parcursul educațional al unui elev pe durata unei etape de școlaritate.
- ❖ Ordinul ministrului educației și cercetării nr.5765/15.10.2020 privind aprobarea documentului de politici educaționale „Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadru de referință al Curriculumului național”;

Analiza produselor activității/a creațiilor funcționale a fost utilizată frecvent pe parcursul cercetării în etapa cu caracter constatativ pentru a analiza activitatea elevilor materializată în produsele creative realizate de aceștia în secțiunea figurală a instrumentului de evaluare utilizat.

Urmărirea și monitorizarea atentă a modului în care subiectul investigat, elevul, parcurge etapele premergătoare elaborării unui anumit produs, furnizează informații prețioase referitoare la competențele sale, la atitudinea sa față de disciplina Arte vizuale și abilități practice și față de știință în general.

Componentele portofoliilor elevilor, respectiv creațiile funcționale proprii, reprezintă rezultatele muncii individuale.

Analiza portofoliilor subiecților creează posibilitatea de a anticipa modalități concrete de formare și modelare a personalității subiecților învățării, precum și modalități de intervenție în vederea producerii unor manifestări comportamentale dorite, atingerea performanței și a evitării unor manifestări comportamentale nedorite, cum ar fi abandonul școlar.

Selectarea eșantionului de cadre didactice participante s-a realizat în urma discuțiilor purtate cu cadrele didactice respondente și cu conducerea unităților de învățământ. S-a luat hotărârea ca școlile desemnate ca fiind școli pilot să fie din mediul urban, acestea fiind

Școala Gimnazială „Voievod Litovoi”, Târgu-Jiu și Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărăscu”, Târgu-Jiu.

În selectarea eșantionului de elevi participanți la experiment am apelat la un model practic de eșantionare, respectiv utilizarea eșantioanelor-clasă, care presupune operarea cu clase școlare considerate eșantioane preexistente cercetării, constituite în prealabil după criteriul vârstei și pe baza unor factori aleatorii stabiliți de către conducerea instituțiilor de învățământ preuniversitar.

Acest tip de alegere permite compararea statistică a rezultatelor cercetării precum și generalizarea concluziilor investigației realizate. Eșantionul este reprezentativ pentru colectivitatea generală de elevi din care face parte, deoarece aceleași caracteristici le regăsim la majoritatea școlilor din țară.

Cu ajutorul a 12 cadre didactice din învățământul primar și 2 cadre didactice de sprijin, am selectat 12 clase de elevi: 6 clase de la Școala Gimnazială „Voievod Litovoi” și 6 clase de la Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărăscu”, în cercetare fiind implicați 262 de elevi. Elevii sunt dezvoltați normal din punct de vedere fizic și prezintă trăsături fizice și intelectuale caracteristice vârstei lor. Este un eșantion de elevi eterogen deoarece nu prezintă diferențe mari în ceea ce privește nivelul de dezvoltare a capacităților intelectuale și creative.

Eșantionul de elevi participanți la experiment este format din: eșantionul experimental și eșantionul de control.

Asocierea claselor în eșantioane s-a realizat astfel încât numărul de elevi ai eșantionului experimental să fie același cu numărul de elevi ai eșantionului de control la nivel de achiziții fundamentale.

În cadrul experimentului am operat cu un eșantion format din patru clase pregătitoare, patru clase I, respectiv patru clase a II-a, din cadrul a două școli gimnaziale; la fiecare nivel, două clase au fost experimentale și două clase au fost de control.

În vederea stabilirii nivelului inițial de dezvoltare a capacităților creative la elevi, în vederea realizării de creații funcționale, a fost administrat testul de evaluare inițială formă verbală și figurală. Forma verbală a testului a constat în măsurarea capacităților elevilor de a găsi relații între diferite perechi de elemente verbale ale tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice și instrumentele utilizate în realizarea lucrărilor practice. Forma figurală a testului a constat în activitatea Construcția unui tablou. Prin intermediul formei verbale a testului s-a depistat și măsurat prezența și nivelul performanței creative cu sprijinul variabilei Gradul de comprehensiune al tehnicilor de

lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale, prin intermediul formei figurale a testului s-a depistat și măsurat prezența și nivelul performanței creative prin intermediul a trei variabile: Originalitatea, Abstractizarea semantică, Elaborarea din perspectiva funcționalității.

În activitatea noastră de cercetare au fost calculate și înregistrate scorurile precum și indicii medii ai nivelului de dezvoltare a capacităților creative măsurate prin intermediul instrumentului de evaluare.

Același test de evaluare inițială (testul identic) a fost aplicat elevilor eșantionului experimental și cel de control care constituie eșantioanele de subiecți implicați în cercetare. Testul s-a aplicat individual la fiecare clasă în parte.

Având în vedere faptul că la clasa pregătitoare Programa școlară a disciplinei Comunicare în Limba română prevede învățarea și scrierea doar a literele mari de tipar, itemii testului au fost redactați cu litere mari de tipar pentru a da posibilitatea elevilor să citească și să înțeleagă cerința formulată.

Aprecierea, măsurarea și interpretarea rezultatelor a fost realizată pe baza punctajului alocat fiecărui item care a fost atribuit unui indicator observațional pentru a ne putea permite calcularea indicilor medii ai nivelului de dezvoltare a capacităților creative, precum și procentajele de exactitate individuale și globale.

Pentru a stabili dacă diferențele constatate sunt sau nu statistic semnificative, dacă variabila independentă a determinat ameliorarea rezultatelor, se utilizează seturi de reguli ce sunt cunoscute sub numele de teste de semnificație.

Am utilizat ANOVA simplă pentru că ne permite compararea simultană menținând nivelul alfa la valoarea dorită, de maximum 0.05. Dispersia totală este împărțită în două componente: dispersia dintre grupe, dintre clasele de elevi (intergrup) și dispersia din interiorul grupelor, din interiorul clasei de elevi (intragrup).

Dacă dispersia intergrup este mult mai mare decât dispersia intragrup, există diferențe semnificative între clasele comparate, deci există o influență a variabilei independente asupra variabilelor dependente.

Prelucrarea datelor este realizată cu Programului SPSS.

În concluzie, în urma testării inițiale, din analiza datelor pe fiecare variabilă a rezultat faptul că diferențele nu sunt semnificative din punct de vedere statistic (diferențele dintre clase experimentale și clasele de control nu sunt semnificative statistic - valoarea indicatorului general F este prea mică și pragul de semnificație este mai mare de 0,05 prag la care diferențele ar fi considerate semnificative din punct de vedere statistic). Putem

confirma faptul că, sub aspectul nivelului de dezvoltare a competenței de realizare a creațiilor funcționale, nu există diferențe semnificative la clasele de la nivelul achizițiilor fundamentale cuprinse în eșantion.

Capitolul V al tezei, *Etapa experimentală*, oferă informații despre obiectivele specifice etapei, despre eșantionul de conținut reprezentat prin proiectele tematice implementate și despre evaluarea formativă.

Studiul de față își propune realizarea următoarelor obiective specifice etapei experimentale:

O1:Elaborarea instrumentului de evaluare specific etapei;

O2:Aplicarea instrumentului de evaluare specific etapei;

O3:Selectarea unui eșantion de conținut științific relevant și reprezentativ pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice și pentru tema aleasă spre cercetare;

O4:Implementarea celor nouă proiecte tematice în termenele stabilite;

O5:Evaluarea formativă a elevilor participanți la experiment la mijlocul etapei experimentale;

O6:Analiza și interpretarea rezultatelor obținute în vederea măsurării nivelului de dezvoltare a competenței de realizare a creațiilor funcționale prin intermediul variabilelor dependente după introducerea variabilei independente;

O7:Elaborarea de către cercetător a unui Ghid metodic „O lume minunată” pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice;

O8:Implementarea de către cercetător, formator și profesor învățământ primar Pîrvulescu Lidia-Emilia, a cursului cu o durată de 24 de ore din cadrul programului de formare a cadrelor didactice, organizat prin Casa Corpului Didactic Gorj, cu denumirea „Proiectarea și realizarea activităților integrate în cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice”.

La clasele care formează eșantionul experimental a fost introdusă variabila independentă în derularea activității instructiv-educative pentru a putea măsura influența acesteia asupra nivelului de creativitate al elevilor în realizarea creațiilor funcționale prin modificările realizate la nivelul celor patru variabile dependente: gradul de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale, originalitatea, abstractizarea semantică, elaborarea lucrărilor practice/a creațiilor funcționale.

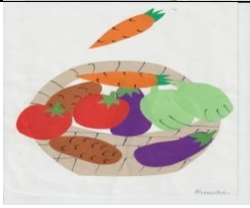

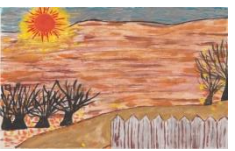
Pe parcursul anului școlar 2019-2020 fiecare profesor pentru învățământul primar a implementat 9 proiecte tematice la clasa experimentală la care este diriginte.

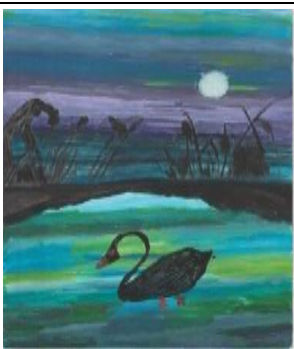
În prima parte a experimentului au fost implementate primele patru proiecte tematice.

Nr.Crt.	PROIECT TEMATIC	PERIOADA
1	Toamna, fructe și legume	Octombrie 2019
2	Ne bucurăm de Crăciun	Decembrie 2019
3	Mihai Eminescu - Luceafărul poeziei românești	Ianuarie 2020
4	24 Ianuarie – Unirea Principatelor Române	Ianuarie 2020
5	De Dragobete, iubește românește	Februarie 2020
6	Mama, ființa cea mai dragă	Martie 2020
7	Tradiții și obiceiuri de Paște la Români	Aprilie 2020
8	Primăvara și culorile ei	Mai 2020
9	Zâmbetul, jocul, veselia... îmi colorează copilăria	Iunie 2020

Tabel nr.2. Eșantion de conținut – Temă proiecte tematice

Album cu lucrările practice reprezentative pentru proiectele tematice implementate – creații funcționale realizate de către elevii claselor experimentale:

Ariciul -Tăiere, ansamblare		Păun -Tăiere, ansamblare	
Floare -Tăiere, ansamblare		Păpușa din legume -Tăiere, ansamblare	
Coș cu legume -Colaj, decupare după contur, lipire, presare		Coșul toamnei -Hașurare	
Culorile toamnei -Tamponare		Copaci fără Frunze -Pensulație	

<p>Moș Crăciun și brazii</p> <p>-Linie modulată, pensulație, tamponare</p>		<p>Brazii și bucuria lor</p> <p>-Pensulație, tamponare</p>	
<p>Omul de zăpadă</p> <p>-Hașurare, linie modulată</p>		<p>Renul și bradul</p> <p>-Decupare, lipire, presare</p>	
<p>Om de zăpadă</p> <p>- Modelaj</p>		<p>Colac 3 trandafiri</p> <p>-Modelaj, împletire în trei</p>	
<p>Lebedele și luna</p> <p>-Dactilopictură</p>		<p>Lebăda neagră</p> <p>-Pensulație</p>	
<p>Flori -</p> <p>Origami,decupare după contur, tăiere, îndoire, răsucire, lipire</p>		<p>Lebada</p> <p>- Tangram</p>	
<p>Elevi sărbătorind</p> <p>24 Ianuarie</p> <p>-Pensulație</p>		<p>Țara mea pe 24 Ianuarie</p> <p>-Dactilopictură</p>	

<p>Îndrăgostiții - Amprentare</p>		<p>Cătălin și Cătălina - Dactilopictură</p>	
<p>Albiuța îndrăgostită -Pensulație, linie modulată</p>		<p>Buțet de inimii -Pensulație, linie modulată</p>	

<p>Felicitare cu flori -Îndoie, perforare, lipire, presare</p>		<p>Coș pentru mama - Origami, cusutul nasturelui, decupare după contur, lipire, nodul</p>	
<p>Floare pentru mama mea -Mototolire, lipire, presare</p>		<p>Flori pentru mama -Linie modulată, decupare după contur, lipire, presare, Quilling</p>	
<p>Fluturi -Pensulație, caligrafie</p>		<p>Lalea -Tăiere fire, lipire, presare</p>	
<p>Mama mea e balerină -Decupare după contur, perforare</p>		<p>Mama mea -Îndoie, decupare după contur, repetiție, nodul</p>	

<p>Mărțișoare- Decupare după contur, lipire, presare, Quilling, Origami</p>		<p>Mărțișor cu inimi -Pensulație</p>	
<p>Tablou cu flori pentru mama -Quilling, lipire</p>		<p>Vaza cu flori pentru mama -Quilling, decupare, lipire</p>	
<p>Învierea lui Iisus -Pensulație, linia modulată</p>		<p>Ornament pentru Paște -Linie modulată</p>	
<p>Sfânta Treime -Hașurare, linie modulată, caligrafie</p>		<p>Fecioara Maria și Iisus Hristos -Pensulație, caligrafie</p>	
<p>Flori de primăvară -Mototolire</p>		<p>Peisaj de Primăvară -Mototolire</p>	
<p>Crenguța de cais – Modelaj</p>		<p>Crenguța înflorită -Dactilopictură</p>	

<p>Afișul publicitar -Linie modulată, caligrafie</p>	<p>Brosuțele vesele -Colaj</p>
<p>Vapoare și avioane -Pulverizare, șablon</p>	<p>Trotinete vesele -Pulverizare,șablon</p>

Tabelul nr.3. Creații funcționale realizate de către elevii claselor experimentale

S-a evaluat nivelul de dezvoltare al competenței de realizare de creații funcționale la mijlocul perioadei experimentale după ce au fost implementate primele patru proiecte tematice.

S-a utilizat același instrument de evaluare la fiecare clasă de același nivel.

Perioada de evaluare formativă a elevilor participanți la experiment: 01-05 februarie 2020.

În tabelul de mai jos, fiecare variabilă dependentă am codificat-o astfel:

I - Gradul de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul achizițiilor fundamentale;

II - Originalitatea;

III- Abstractizarea semantică;

IV- Elaborarea din perspectiva funcționalității.

Clasa	Tip eșantion	Variabila I	Variabila II	Variabila III	Variabila IV
CP A	Experimental	1.63	1.83	1.76	1.85
CP B	Experimental	1.79	1.86	1.88	1.90
CP C	De control	1.56	1.56	1.56	1.69
CP D	De control	1.85	1.50	1.50	1.67

Tabelul nr.4. Punctaj mediu pe variabilă - evaluare formativă la clasa pregătitoare

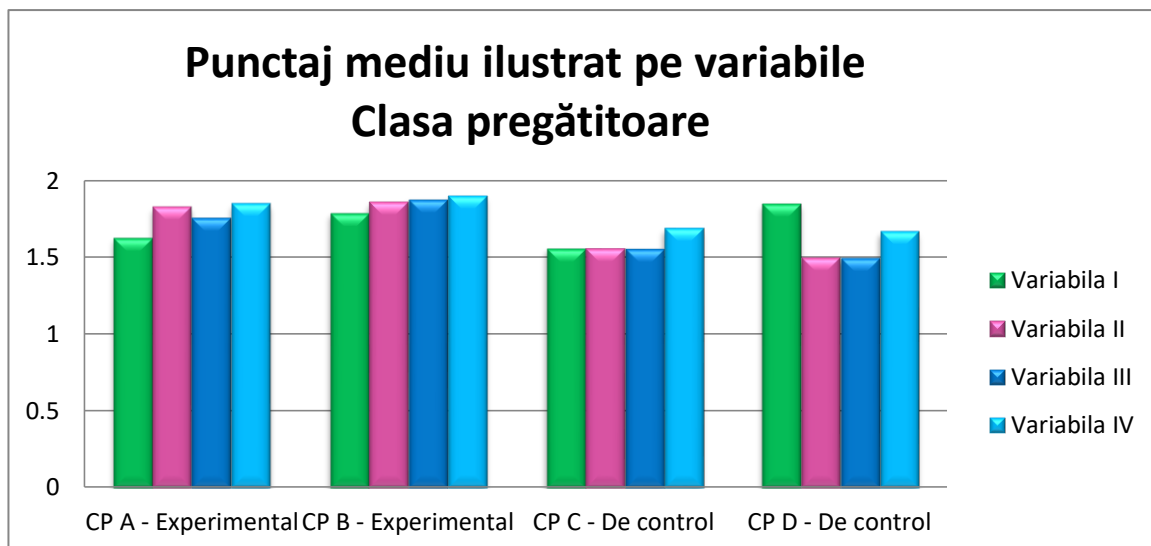

Figura nr.1. Reprezentarea grafică a mediei valorilor obținute pe fiecare variabilă - evaluare formativă la clasele pregătitoare

Pentru compararea simultană a celor patru variabile dependente, ca tehnică statistică, am utilizat *analiza de varianță (ANOVA)*.

Rezultatele prelucrărilor statistice sunt consemnate.

ANOVA						
		Suma pătratelor (a abaterilor)	df grade de libertate	Media pătratică	F – raportul mediilor pătratice (dispersie intergrup și intragrup)	Prag de semnificație
Variabila I	Dispersia intergrup	1,047	3	0,349	0,941	0,425
	Dispersia intragrup	29,299	79	0,371		
	Sursa totală a dispersiei	30,346	82			
Variabila II	Dispersia intergrup	2,102	3	0,701	7,570	0,000
	Dispersia intragrup	7,313	79	0,093		
	Sursa totală a dispersiei	9,416	82			
Variabila III	Dispersia intergrup	1,964	3	0,655	8,881	0,000
	Dispersia intragrup	5,825	79	0,074		
	Sursa totală a dispersiei	7,789	82			
Variabila IV	Dispersia intergrup	0,828	3	0,276	3,778	0,014
	Dispersia intragrup	5,769	79	0,073		
	Sursa totală a dispersiei	6,596	82			

Tabelul nr.5. Analiza relației dintre variabila independentă și fiecare variabilă dependentă, în parte – evaluare formativă la clasa pregătitoare

Analizând datele obținute se observă:

Pentru variabila I avem o valoare foarte scăzută a indicatorului $F(3, 79) = 0,941$ la $p=0,425$ (în condițiile în care pragul maxim acceptat este de 0.05). Astfel, în acest moment experimental, nu se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra gradului de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul clasei pregătitoare.

Pentru variabilele II, III și IV avem o valoare crescută a indicatorului F (valoarea maximă acceptată fiind $p < 0,05$) pentru fiecare variabilă dependentă în parte după cum urmează:

Variabila II $F(3, 79) = 7,570$, la $p=0,000$

Variabila III $F(3, 79) = 8,881$, la $p=0,000$

Variabila IV $F(3, 79) = 3,778$, la $p=0,014$

Astfel, în acest moment experimental, se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra originalității, abstractizării semantice și elaborării creațiilor funcționale.

Sub aspect calitativ, putem spune că nu se identifică diferențe majore între cele patru clase de participanți.

Analizând și interpretând rezultatele obținute la mijlocul etapei formative, la clasa pregătitoare, formulăm următoarele concluzii: se observă o creștere a scorurilor obținute de elevii clasei pregătitoare, la fiecare variabilă măsurată. Totuși, din punct de vedere statistic, aceste diferențe nu sunt suficient de semnificative la testarea formativă.

Analizând datele obținute referitoare la evaluare formativă la clasa I, se observă:

Pentru variabila I avem o valoare foarte scăzută a indicatorului $F(3, 75) = 0,347$ la $p=0,791$ (în condițiile în care pragul maxim acceptat este de 0.05). Astfel, în acest moment experimental, nu se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra gradului de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul clasei I.

Pentru variabilele II, III și IV avem o valoare crescută a indicatorului F (valoarea maximă acceptată fiind $p < 0,05$) pentru fiecare variabilă dependentă în parte după cum urmează:

Variabila II $F(3, 75) = 10,085$, la $p=0,000$

Variabila III $F(3, 75) = 34,290$, la $p=0,000$

Variabila IV $F(3, 75) = 4,937$, la $p=0,003$

Astfel, în acest moment experimental, se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra originalității, abstractizării semantice și elaborării creațiilor funcționale.

Sub aspect calitativ, putem spune că nu se identifică diferențe majore între cele patru clase de participanți.

În concluzie, din analiza datelor de mai sus, pe fiecare variabilă dependentă/eșantioane de clase, se observă o creștere a scorurilor obținute de elevii clasei I, la fiecare variabilă măsurată. Totuși, din punct de vedere statistic, aceste diferențe nu sunt suficient de semnificative. Din analiza datelor se observă faptul că, doar la variabila III (abstractizarea semantică) dispersia intergrup este mai mare decât dispersia intragrup. Astfel, în urma analizei datelor obținute la testarea formativă, se confirmă ipoteza de lucru pentru variabila III la elevii claselor a I-a cuprinse în eșantion.

Analizând datele obținute referitoare la evaluare formativă la clasa a II-a se observă:

Pentru variabila I avem o valoare foarte scăzută a indicatorului $F(3, 96) = 0,404$ la $p=0,751$ (în condițiile în care pragul maxim acceptat este de 0.05). Astfel, în acest moment experimental, nu se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra gradului de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice la nivelul clasei a II-a.

Pentru variabilele II, III și IV avem o valoare crescută a indicatorului F (valoarea maximă acceptată fiind $p < 0,05$) pentru fiecare variabilă dependentă în parte după cum urmează:

Variabila II $F(3, 96) = 7,904$, la $p=0,000$

Variabila III $F(3, 96) = 31,231$, la $p=0,000$

Variabila IV $F(3, 96) = 8,057$, la $p=0,000$

Astfel, în acest moment experimental, se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra originalității, abstractizării semantice și elaborării creațiilor funcționale.

Sub aspect calitativ, putem spune că nu se identifică diferențe majore între cele patru clase de participanți.

În concluzie, din analiza datelor de mai sus, pe fiecare variabilă dependentă/eșantioane de clase, se observă o creștere a scorurilor obținute de elevii clasei a II-a, la fiecare variabilă măsurată. Totuși, din punct de vedere statistic, aceste diferențe nu sunt suficient de semnificative la testarea formativă.

Capitolul VI, *Etapa postexperimentală și de retestare*, prezintă: evaluarea postexperimentală, la final de test, și evaluarea tip retestare sau evaluarea la distanță a elevilor cuprinși în eșantion în vederea testării ipotezei de lucru propuse.

Studiul de față își propune realizarea următoarelor obiective specifice etapelor postexperimentale și de retestare:

O1:Elaborarea instrumentului de evaluare specific fiecărei etape în parte;

O2:Aplicarea instrumentului de evaluare specific fiecărei etape în parte;

O3:Evaluarea elevilor participanți la experiment la finalul etapei experimentale și în etapa de retestare;

O4:Analiza și interpretarea rezultatelor obținute în vederea măsurării nivelului de dezvoltare a competenței de realizare a creațiilor funcționale prin intermediul variabilelor dependente la finalul etapei experimentale și în etapa de retestare;

În urma desfășurării interverției experimentale s-a realizat evaluarea posttestare pentru clasele cuprinse în eșantion. Dacă diferențele dintre mediile rezultatelor obținute de elevii claselor experimentale și cele ale elevilor din clasele de control sunt semnificative, atunci ipoteza de lucru este confirmată.

În acest moment experimental, se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra gradul de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și abilități practice, a originalității, a abstractizării semantice și elaborării creațiilor funcționale la nivelul clasei pregătitoare.

Sub aspect calitativ, putem spune că se identifică diferențe majore între cele patru clase de participanți de la clasa pregătitoare.

Din analiza datelor obținute, pe fiecare variabilă dependentă/eșantioane de clase, se observă o creștere a scorurilor obținute de elevii clasei pregătitoare, la fiecare variabilă măsurată. Din punct de vedere statistic, aceste diferențe sunt puternic semnificative statistic pentru variabilele dependente. Din analiza datelor se observă faptul că, la toate cele patru variabile, dispersia intergrup este mai mare decât dispersia intragrup, astfel, în urma analizei datelor obținute la la evaluarea posttest, se confirmă ipoteza de lucru pentru toate variabilele dependente la elevii claselor pregătitoare cuprinse în eșantion. Ipoteza de lucru este confirmată și la clasele I și a II-a.

În etapa de verificare la distanță s-a realizat evaluarea posttestare pentru toate clasele cuprinse în eșantionul experimental și de control. Această evaluare a avut loc în luna octombrie 2020, la 4 luni după ce s-a finalizat etapa formativă. Între timp, elevii au respectat cerințele Programei școlare.

Clasele participante la etapa de verificare la distanță, sunt aceleași clase participante și în etapele anterioare.

În acest moment de retestare, se identifică o influență majoră a proiectelor tematice asupra gradul de comprehensiune al tehnicilor de lucru specifice disciplinei Arte vizuale și

abilități practice, a originalității, a abstractizării semantice și elaborării creațiilor funcționale la nivelul claselor foste pregătitoare.

Sub aspect calitativ, putem spune că se identifică diferențe majore între clasele experimentale și de control.

În concluzie, din analiza datelor pe fiecare variabilă dependentă/eșantioane de clase, se observă o creștere a scorurilor obținute de elevii claselor experimentale la fiecare variabilă măsurată. Din punct de vedere statistic, aceste diferențe sunt puternic semnificative statistic pentru toate variabilele dependente. Din analiza datelor se observă faptul că, la toate cele patru variabile, dispersia intergrup este mai mare decât dispersia intragrup, astfel, în urma analizei datelor obținute la etapa de retestare, se confirmă ipoteza de lucru pentru toate variabilele dependente la elevii claselor experimentale. Comparativ cu rezultatele obținute la evaluarea posttestare, diferențele nu sunt semnificative între cele două momente de testare.

Cercetarea oferă o imagine clară asupra contribuției aduse de proiectele tematice care promovează succesul educațional. Metoda proiectelor tematice contribuie semnificativ la reducerea eșecului școlar și la promovarea performanței școlare prin dezvoltarea competenței de realizare de creații funcționale la nivelul achizițiilor fundamentale în cadrul disciplinei Arte vizuale și abilități practice.

Proiectele tematice contribuie semnificativ la realizarea de creații funcționale ale eleviilor de la clasele nivelului achizițiilor fundamentale.

În opinia mea, stimularea elevilor prin proiecte tematice este o soluție pentru formarea și dezvoltarea abilităților, aptitudinilor, atitudinilor și competențelor practice. Teza de doctorat conține informații utile pentru cadrele didactice interesate de a implementa proiecte tematice în demersul educațional în vederea obținerii rezultatelor de succes. Diseminarea Tezei de doctorat și a eșantionului de conținut se va realiza în cadrul ședințelor organizate cu ocazia Cercurilor pedagogice ale profesorilor pentru învățământ primar la nivel de județ, în vederea promovării efectului benefic al proiectelor tematice în cadrul actului educațional.